

te veel honing, — te weinig kruid! Zou Marie Schmitz niet tot den grond van haar natuur willen terugkeeren en in volkomen eerlijkheid allen schijn negeerend, zich zelf durven geven zonder vrees niet litterair genoeg te zijn? Want zij is zoo zwierig en delicaat geworden, geheel en al litteratuur. Ja, men schrikt er voor een onvertogen woord, maar de mensch, nog altijd levend tusschen demon en engel, vindt zijn spiegelbeeld niet in gladheid, maar in rhythmisch bewogen, doorzield proza, dat getuigt van worsteling en overwinning.

JO DE WIT

WALTER BRANDLIGT, *Witte Gait* Amsterdam, Van Kampen & Zn.

Er is zoo'n groote oprechtheid in dit boek, dat men zich onwillekeurig gewonnen geeft. Het is van zulk een eerlijk idealisme, dat nog ongeschonden bewaard is gebleven, jong, kinderlijk en fanatiek, dat we voor den schrijver een zekere warmte kunnen voelen, omdat dergelijke eigenschappen in den tegenwoordigen tijd zeldzaam zijn. In dezen tijd is het cynisme zoo groot dat het zeer snel elk spruitje idealisme opslokt en we moeten bewonderen wie zoo onbevangen tegenover het leven en de natuur staan als deze auteur.

Er is veel van den nog in de natuur wortelenden mensch in dezen verteller, hij leeft in het groote geheim der vegetaties, hij bemint de eenvoudigen van hart, hij begrijpt de zielen van hen die zich nog geheel aan het rythme der seizoenen overgeven. Zoo eene is *Witte Gait*, een boerenarbeider, die een groote, hevige liefde bezit voor alles wat uit de aarde tot hem oprijst — een zonderling, een vrij geborene. Zoo eene is misschien ook Rie, het verfijnde stadsmeisje, dat een plotselinge neiging voor *Witte Gait* heeft, een neiging die eigenlijk wortelt in dezelfde verbondenheid met de natuur. In hoeverre deze neiging en hare gevolgen ten slotte toch niet tot een tragedie werden, daarvan vertelt dit verhaal dat hier en daar wat onwezenlijk, wat te hoogdravend is geworden. Walter Brandligt zal toch wel moeten oppassen voor een loerenden vijand: het pathos, het te schoone gebaar, het te geheimzinnig breede woord.

„Méér werkelijkheid,” zouden wij ook deze auteur willen toeroepen, want werkelijkheidszin beteekent volstrekt niet een gemis aan geloof in mysteries, volstrekt niet een negatie van bovenaardsche krachten, doch het streeft er naar elk verschijnsel, elk ding te willen proeven en kennen tot in zijn kern.

JO DE WIT

C. VAN WESSEM, *De Vuistslag*. A'dam, P. N. van Kampen & Zoon, z.j.

Er staat boven dezen roman een bekend citaat, aan Goethe ontleend: „Denn alle Schuld rächt sich auf Erden.” Van dit motto is het jongste boek